

Dnro 9339/96/21

10.12.2021

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo.lvm@gov.fi / suvi.kankare@gov.fi

Lausuntopyyntöne diaarinumerolla VN/7677/2019

Tietosuojavaltuutetun lausunto Galileo-satelliittinavigointijärjestelmän julkisesti säännellyn satelliittipalvelun (PRS-palvelun) lainsäädäntökehystä koskevasta arviomuistioista

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt tietosuojavaltuutetun lausuntoa Galileo-satelliittinavigointijärjestelmän julkisesti säännellyn satelliittipalvelun (Public Regulated Service, PRS-palvelu) lainsäädäntökehystä koskevasta arviomuistioista.

Kiitän mahdollisuudesta lausua asiassa.

Arviomuistion mukaan EU:n omistaman Galileo-satelliittinavigointijärjestelmän julkisesti säännelty satelliittipalvelu eli PRS-palvelu tuottaa julkishallinnon valtuuttamille käyttäjille sekä yhteiskunnan kriittisille infrastruktuuritoimijoille häiriötä, häirintää ja harhautusta kestävän, luotettavan signaalin, millä varmistetaan yhteiskunnan elintärkeiden, aika- ja paikkatiedosta riippuvien toimintojen häiriötön jatkuminen kaikissa olosuhteissa, myös kriisitilanteissa. Talouspoliittinen ministerivaliokunta on linjannut 24.11.2020, että Suomi ottaa PRS-palvelun kansallisesti käyttöönsä vuoden 2024 aikana. Arviomuistioon on koottu PRS-palvelua koskevan EU:n ja kansallisen sääntelyn nykytila ja tarve uudelle kansalliselle sääntelylle. Muutokset tulisivat Liikenne- ja viestintävirastosta annettuun lakiin (935/2018) ja sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin (917/2014).

Arviomuistiossa (s. 3–4) on nähty tarpeelliseksi ennen lainsäädäntöhankkeen avaamista selvittää, onko sellaiselle uudelle säädökselle tarvetta, jossa olisi viittaukset velvoittaviin kansallisiin ja kansainvälisiin tietoturva- ja tietosuojamääräyksiin sekä rekisterinpitäjän ja –käyttäjän velvollisuuksiin. Pidän hyvänä, että tietosuojalainsäädännön tärkeys on arviomuistiossa tunnistettu ja tunnustettu.

Lainsäädäntöhankkeessa olisi syytä ensin arvioida, kuuluuko ehdotettu sääntely EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen ((EU) 2016/679), tai ns. rikosasioiden tietosuojadirektiivin ((EU) 2016/680) ja sitä kautta henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018, jäljempänä ”rikosasioiden tietosuojalaki”) soveltamisalan piiriin. Yleisen tietosuoja-asetuksen ai-neellisesta soveltamisalasta säädetään asetuksen 2 artiklassa. Asetuksen 2 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaan yleistä tietosuoja-asetusta ei sovelleta sellaiseen henkilötietojen käsittelyyn, jota toimivaltaiset viranomaiset suorittavat rikosten ennalta estämistä, tutkintaa, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia varten tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelua ja tällaisten uhkien ehkäisyä varten. Edellä mainituissa asioissa sovelletaan rikosasioiden tietosuojadirektiiviä ja -lakia siltä osin, kun

yleinen tietosuoja-asetus ei tule sovellettavaksi. Kansallisen rikosasioiden tietosuoja-lain soveltamisala käy ilmi sen 1 §:stä.

Arviomuistiossa (s. 7, alaviite 7) todetaan mm., että ”[p]ääsääntöisesti Puolustusvoimat palvelee maanpuolustuksen loppukäyttäjätahoja ja Erillisverkot siviiliyhteiskunnan loppukäyttäjätahoja. Erillisverkkojen tarjoama Virve 2.0 -palvelu tulee suunnitelmien mukaisesti mahdollistamaan myös julkisesti säännellyn satelliittipalvelun käytön niille Virve 2.0 -käyttäjille, jotka ovat saaneet valtuutuksen käyttää julkisesti säänneltyä satelliittipalvelua. Puolustushallinto tulee käyttämään Puolustusvoimien ope-roimien erillisten vastaanottimien lisäksi myös Virve 2.0 -palvelua, jolloin puolustus-hallinnonkin käytössä tulee olemaan Erillisverkkojen tarjoama palvelu. Näin ollen jaot-telua siviili- tai maanpuolustuksen loppukäyttäjiiin ei ole tarkoituksenmukaista tuoda mukaan palveluntarjoajaa koskevaan sääntelyyn.” Alustavassa 271 b §:n säädösehdotuksessa on listattu palveluntarjoajien tehtävät, mutta arviomuistion perusteella on vielä toistaiseksi vaikeaa arvioida tarkemmin alustavan esitysluonnoksen mahdollisia liittymäkohtia henkilötietojen käsittelyyn, joten lausun asiasta yleisellä tasolla.

Yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 8 perustelukappaleen mukaan jäsenvaltiot voivat, siinä määrin kuin johdonmukaisuus ja kansallisten säännösten ymmärrettävyys niille, joihin niitä sovelletaan, edellyttävät, sisällyttää tietosuoja-asetuksen osia kansalliseen lainsäädäntönsä. Tätä ohjetta tulee kuitenkin tulkita suppeasti. Lähtökohtaisesti tulisikin välttää jäsenvaltiossa kaikilta osin velvoittavan ja suoraan sovellettavan yleisen tietosuoja-asetuksen artikloiden toistamista kansallisessa sääntelyssä.

Joskus on kuitenkin selvyyden vuoksi tarpeellista ottaa kansalliseen lainsäädäntöön informatiivinen viittaussäännös yleiseen tietosuoja-asetukseen tai kansalliseen rikosasioiden tietosuojalakiin. Tällainen tilanne voisi olla käsillä esimerkiksi silloin, jos on tarpeen selventää, miltä osin ehdotetussa laissa säädetty henkilötietojen käsittely kuuluu yleisen tietosuoja-asetuksen ja miltä osin rikosasioiden tietosuojadirektiiviä täytäntöönpanevan kansallisen rikosasioiden tietosuojalain soveltamisalaan.

Lisäksi on huomattava, että siltä osin, kun yleinen tietosuoja-asetus ei sovellu, vaan sovelletaan rikosasioiden tietosuojalakia, voidaan joutua ottamaan kansalliseen erityislainsäädäntöön tarkennuksia henkilötietojen käsittelyn osalta.

Myös esimerkiksi silloin, jos ehdotettu lainsäädäntö edellyttää erityisten henkilötietoryhmien käsittelyä, voi asianmukaisten suojatakeiden vuoksi olla perusteltua säätää tietosuoja-asetusta yksityiskohtaisempaa ja tarkempaa erityislainsäädäntöä kansallisesti.

Yleisellä tasolla voidaan lisäksi todeta, että henkilötiedon määritelmä on laaja. Muun muassa aika- ja sijaintitiedot voivat tilanteesta riippuen olla yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklassa tarkoitettuja henkilötietoja, jos luonnollinen henkilö voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa niistä. Lainsäädäntöhankkeissa olisi syytä etukäteen pyrkiä tunnistamaan henkilötietojen luonne (onko kyse tavallisista henkilötiedoista vai erityisistä henkilötietoryhmistä) sekä havainnoida mahdolliset henkilötietojen käsittelyn tilanteet. Tietosuojavaltuutettu kiinnittää tässä yhteydessä LVM:n huomiota erityisesti perustuslakivaliokunnan paikkatietoja koskevaan käytäntöön (Ks. esim. PeVL 48/2018 vp). Annettaessa henkilötietojen suojaa koskevia kansallisia säännöksiä tulee hallituksen esityksestä käydä ilmi, mistä kansallinen liikkumavara on johdettu, henkilötietojen laillinen käsittelyperuste mukaan lukien.

Kansallista lainsäädäntöä valmisteltaessa on tärkeää ottaa erityisesti oikeusministeriön asettaman EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän loppumietinnössä (Oikeusministeriön julkaisu 8/2018) sekä perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 14/2018 vp) lausutut seikat huomioon, joten kehotan ystävällisesti tutustumaan niihin.

Tietosuojavaltuutettu Anu Talus _____

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarvittaessa tarkistaa tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta.